

Határozatok Tára

C-748/23. sz. [Gekus]ⁱ ügy

**C. Limited
kontra
M. S.**

(a Sąd Najwyższy [Lengyelország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

A Bíróság ítélete (negyedik tanács), 2026. július 16.

„Előzetes döntéshozatal – Jogállamiság – Bírói függetlenség – Az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése – Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikke – A Sąd Najwyższyra (legfelsőbb bíróság, Lengyelország) kinevezett bíró függetlenségére és pártatlanságára vonatkozó követelmények tiszteletben tartásának vizsgálatát lehetővé tévő nemzeti szabályozás – Az e követelményeknek való megfelelés ellenőrzésére hivatott ítélkező testület összetétele – Az ilyen testület tagja kinevezési feltételeinek szabálytalansága – Az e szabálytalanságból levonandó következtetések – Pártatlanság – Az uniós jog elsőbbsége”

1. *Előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések – A Bíróság hatásköre – Korlátok – A tagállamok azon kötelezettsége, hogy a hatékony bírói jogvédelem biztosítása érdekében kialakítsák a szükséges jogorvoslati lehetőségeket – Igazságügyi szerv szervezetével és működésével kapcsolatos nemzeti szabályozásra vonatkozó kérdések – Belsőfoglaltság (EUSZ 19. cikk, (1) bekezdés; EUMSZ 267. cikk; az Európai Unió Alapjogi Chartája, 47. cikk)*

(lásd: 27. pont)

2. *Tagállamok – Kötelezettségek – A hatékony bírói jogvédelem biztosításához szükséges jogorvoslati lehetőségek megteremtése – A bírói függetlenség elvének tiszteletben tartása – Törvény által megelőzően létrehozott, független és pártatlan bírósághoz való fordulás joga – Az ítélkező testületek összetételére vonatkozó nemzeti szabályok – A bírói kinevezés olyan körülményei, amelyek önmagukban is eredményezhetik a törvény által megelőzően létrehozott, független és pártatlan bírósághoz fordulás jogának megsértését – Feltétel – Olyan jellegű és súlyú szabálytalanságot eredményező körülmények, amely szabálytalanság e bíró függetlenségével és pártatlanságával kapcsolatban a jogalanyokban jogos kétségeket ébreszt (EUSZ 19. cikk, (1) bekezdés, második albekezdés; az Európai Unió Alapjogi Chartája, 47. cikk)*

(lásd: 28–43. pont és a rendelkező rész 1. pontja)

ⁱ A jelen ügy neve fiktív. Az nem egyezik az eljárásban részt vevő egyetlen fél valódi nevével sem.

3. *Tagállamok – Kötelezettségek – A hatékony bírói jogvédelem biztosításához szükséges jogorvoslati lehetőségek megteremtése – A bírói függetlenség elvének tiszteletben tartása – Törvény által megelőzően létrehozott, független és pártatlan bírósághoz való fordulás joga – Valamely bíróságra kinevezett bíró függetlenségére és pártatlanságára vonatkozó követelmények tiszteletben tartásának vizsgálatát lehetővé tévő nemzeti szabályozás – Az e követelményeknek való megfelelés ellenőrzésére hivatott ítélkező testület összetétele – Az érintett ítélkező testület, amely egy vagy több olyan bírót is magában foglal, aki kinevezésének feltételei miatt az e vizsgálattal érintett bíróéval azonos helyzetben van – Megengedhetetlenség*
(EUSZ 19. cikk, (1) bekezdés, második albekezdés; az Európai Unió Alapjogi Chartája, 47. cikk)

(lásd: 45–62. pont és a rendelkező rész 2. pontja)

4. *Tagállamok – Kötelezettségek – A hatékony bírói jogvédelem biztosításához szükséges jogorvoslati lehetőségek megteremtése – A bírói függetlenség elvének tiszteletben tartása – Törvény által megelőzően létrehozott, független és pártatlan bírósághoz való fordulás joga – Elsőbbség – A nemzeti bíróságok kötelezettségei – Azon kötelezettség, hogy saját hatáskörüknél fogva mellőzzék minden olyan nemzeti szabályozás vagy gyakorlat alkalmazását, amely ellentétes az uniós jog valamely közvetlen hatályú rendelkezésével – Valamely bíróságra kinevezett bíró függetlenségére és pártatlanságára vonatkozó követelmények tiszteletben tartásának vizsgálatát lehetővé tévő nemzeti szabályozás – Az e követelményeknek való megfelelés ellenőrzésére hivatott ítélkező testület összetétele – A törvény által megelőzően létrehozott bírósághoz való fordulás jogának ezen ítélkező testület általi megsértése – Érintett bíróság, amelynek biztosítania kell, hogy az e követelményeknek meg nem felelő bíró ne vegyen részt az ilyen függetlenségi és pártatlansági teszt iránti kérelem vizsgálatában – Bíróság, amelynek az e testület összetételét meghatározó nemzeti szabályok alkalmazását is mellőznie kell – Az érintett tagállam jogrendje, amelynek meg kell állapítania azokat az eljárási szabályokat, amelyek biztosítják, hogy az ilyen kérelmet elbíráló ítélkező testület összetétele megfeleljen e követelményeknek*
(EUSZ 4. cikk, (3) bekezdés, EUSZ 19. cikk, (1) bekezdés, második albekezdés; az Európai Unió Alapjogi Chartája, 47. cikk)

(lásd: 64–72. pont és a rendelkező rész 3. pontja)

Összefoglalás

A Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság, Lengyelország) által előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem alapján eljáró Bíróság a törvény által megelőzően létrehozott, független és pártatlan bírósághoz fordulás jogára tekintettel pontosítja többek között azokat a következményeket, amelyeket valamely tagállam jogrendjének le kell vonnia a bíró függetlenségére és pártatlanságára vonatkozó követelmények tiszteletben tartásának vizsgálatára irányuló kérelem elbírálására hivatott ítélkező testület szabálytalan összetételéből.

2021 júniusában hozott ítéletével egy lengyel bíróság M. S. ír állampolgárt arra kötelezte, hogy fizessen meg egy adott pénzösszeget a C. Limited ír társaság részére.

Ezen ítélettel szemben M. S. felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a kérdést előterjesztő bírósághoz. A felülvizsgálati kérelem elbírálására háromtagú – JG bírót is magában foglaló – ítélkező testületet jelöltek ki.

Mivel kétségei merültek fel e bíró kinevezésének körülményeit illetően, a C. Limited a legfelsőbb bíróságról szóló törvényben meghatározott eljárásnak megfelelően kérelmet nyújtott be a függetlenségi és pártatlansági teszt elvégzésére a fenti bíró vonatkozásában.

A kérdést előterjesztő bíróság öt bíróját sorshúzással választották ki az e kérelmet tárgyaló ítélkező testületbe, akik közül hármat az új összetételű Krajowa Rada Sądownictwa (nemzeti igazságszolgáltatási tanács, Lengyelország; a továbbiakban: KRS) javaslatára nevezték ki, hasonlóan ahhoz a bíróhoz, aki e teszt iránti kérelem alanya.

A fenti kérelem elfogadhatóságának vizsgálata keretében a kérdést előterjesztő bíróság – az egyesbíróként eljáró bíró, aki egyúttal az említett öt bíróból álló testület elnöke is – arra keresi a választ, hogy miként biztosítható a legfelsőbb bíróságról szóló törvény által előírt függetlenségi és pártatlansági teszt mechanizmusának összeegyeztethetősége az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdésével és az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) 47. cikkével.

A Bíróság álláspontja

Mindenekelőtt, a bírák kinevezési eljárását illetően a Bíróság emlékeztet arra, hogy tekintettel azokra a következményekre, amelyekkel ezen eljárás egy jogállamban az igazságszolgáltatás működésére és legitimitására nézve jár, az ilyen eljárás szükségképpen a Charta 47. cikke értelmében vett „törvény által létrehozott bíróság” fogalmának szerves részét képezi. Bár nem minden olyan szabálytalanság, amely valamely bíró kinevezésére irányuló eljárás során felmerülhet, alkalmas arra, hogy kétséget ébresszen e bíró függetlenségét és pártatlanságát illetően, a bírák kinevezési eljárásának bizonyos hiányosságai önmagukban is arra utalhatnak, hogy az érintett bírák nem felelnek meg a függetlenség és pártatlanság követelményének. Ez utóbbi esetekben az az eljárásban részt vevő fél, aki az e követelmények betartása tekintetében – például az ítélkező testületben részt vevő bíró függetlenségi és pártatlansági tesztje iránti kérelem előterjesztése útján – kifogást emel, nem kötelezhető arra, hogy e bírónak a kinevezését követő magatartásával kapcsolatos további bizonyítékokat mutasson be. Az ilyen kérelmet benyújtó félnek arra kell szorítkoznia, hogy kizárólag az e bíró kinevezésével kapcsolatos körülményeken alapuló olyan érvekre hivatkozzon, amelyek bizonyítják, hogy ebben az esetben olyan jellegű és súlyú szabálytalanságot követtek el, amelynek alapján a jogalanyokban kétségek merülnek fel e bírónak a végrehajtó vagy jogalkotó hatalommal szembeni függetlenségét és pártatlanságát illetően. Következésképpen a bírói kinevezés körülményei önmagukban is eredményezhetik az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének a Charta 47. cikkével összefüggésben értelmezett második albekezdése értelmében vett, a törvény által megelőzően létrehozott, független és pártatlan bírósághoz fordulás jogának megsértését, ha e körülmények olyan jellegű és súlyú szabálytalanságot eredményeznek, amely e bíró függetlenségével és pártatlanságával kapcsolatban a jogalanyokban jogos kétségeket ébreszt.

Másodszor, egy bíró függetlenségi és pártatlansági tesztje iránti kérelem elbírálására hivatott ítélkező testület összetételét illetően a Bíróság pontosítja, hogy e testület tagjai maguk nem lehetnek a vizsgálattal érintett bíróval azonos helyzetben. A saját bírói kinevezésük körülményeinek és a vizsgálattal érintett bíró kinevezésével kapcsolatos körülményeknek az azonossága ugyanis a jogalanyokban jogos kétségeket kelthet e testületnek az ütköző érdekek vonatkozásában fennálló semlegességét illetően. Így a kérdést előterjesztő bíróság azon ítélkező testületének, amely az e bíróság bírója függetlenségének és pártatlanságának kérdését vizsgálni hivatott, magának is meg kell felelnie a törvény által megelőzően létrehozott független és

pártatlan bíróság követelményeinek. Márpedig a jelen ügyben az alapügyben szóban forgó függetlenségi és pártatlansági teszt iránti kérelem vizsgálatára hivatott testület három bírója kinevezésével kapcsolatos körülmények – ideértve a KRS új összetételét is – megegyeznek azon bíró kinevezésének körülményeivel, akivel szemben függetlenségi és pártatlansági teszt iránti kérelmet nyújtottak be, és e három bíró egyikét egy másik ügyben már kizárták ugyanazon eljárás végén, mint amelynek alkalmazását az alapeljárásban is kérték. Következésképpen az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének a Charta 47. cikkével összefüggésben értelmezett második albekezdésére tekintettel nem fogadható el, hogy a bíróságon belül tisztséget betöltő bíróra vonatkozó függetlenségi és pártatlansági követelmények tiszteletben tartásának vizsgálatát e bíróság egy vagy több olyan bírót is magában foglaló ítélkező testületére bízzák, akik kinevezésük feltételei miatt a vizsgálattal érintett bíróéval azonos helyzetben vannak.

Végül a Bíróság kimondja, hogy ugyanezen rendelkezések értelmében abban az esetben, ha egy olyan ítélkező testület, amelynek egy bíró függetlenségére és pártatlanságára vonatkozó követelmények tiszteletben tartásának vizsgálatára irányuló kérelmet kell elbírálnia, maga sérti meg a törvény által megelőzően létrehozott bírósághoz fordulás jogát azáltal, hogy testületében olyan bíró vesz részt, aki nem felel meg a függetlenség és a pártatlanság követelményének, a szóban forgó bíróság köteles biztosítani, hogy ilyen bíró ne vegyen részt e kérelem vizsgálatában. Adott esetben mellőznie kell az e testület összetételét meghatározó nemzeti szabályok alkalmazását annak érdekében, hogy az említett kérelmet a fenti rendelkezéseknek megfelelő fórum vizsgálhassa meg. Az érintett tagállam jogrendjének kell megállapítania azokat a részletes eljárási szabályokat, amelyek biztosítják, hogy az ilyen kérelmet olyan ítélkező testület tárgyalja, amely megfelel a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való alapvető jogból eredő követelményeknek.